Notícia de l'afrikaans

Andreu Salom i Mir

L'afrikaans és una llengua germànica, derivada del neerlandès mitjà, parlada a l'Àfrica Austral, principalment a Sud-àfrica, a Namíbia i en algunes zones del sud de Botswana. Verament, constitueix una evolució dels diversos dialectes que parlaven els colons neerlandesos quan van desembarcar, l'any 1652, a les terres sud-africanes, on van fundar la Ciutat del Cap, Kapstaadt en afrikaans. Amb el pas del temps, aquesta llengua de la família germànica ha evolucionat i ha adquirit característiques pròpies, assimilant vocables de l'anglès i de les llengües zulús dels nadius de la zona, però també del portuguès, del malai i d'algunes llengües bantu. És una de les llengües oficials de Sud-àfrica, usada majoritàriament pels blancs i els mestissos que habiten la província del Cap. Lingüísticament, la seva gramàtica és més simple que la del neerlandès central, car els mots no declinen, té un sol article, die, el plural s'indica mitjançant el morfema -e i té una conjugació força senzilla. Per bé que l'afrikaans va ser reconegut com a llengua diferenciada del neerlandès des de finals del segle XIX, totes dues llengües són, tanmateix, mútuament intel·ligibles.

Quan els anglesos es van instal·lar a Sud-àfrica, en el segle XIX, els afrikaners van començar a adquirir consciència nacional (fet que saberen demostrar en les anomenades guerres bòers, davant la potència colonial britànica). Es van adonar que no eren ni neerlandesos ni anglesos, sinó africans d'origen europeu.

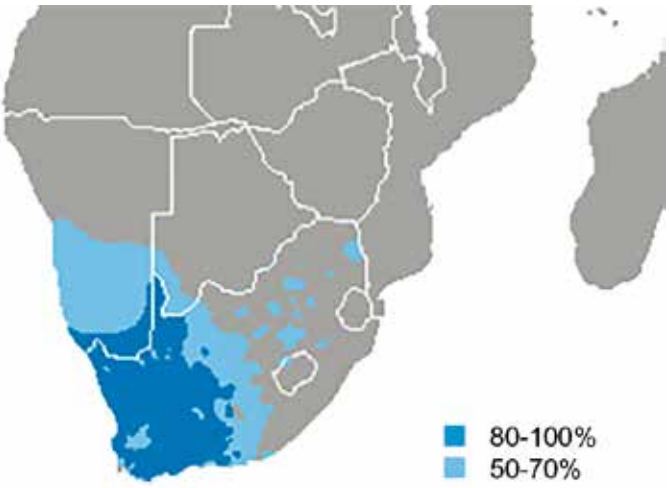

Distribució geogràfica de l'afrikaans: proporció de la població que parla afrikaans habitualment

El destí del poble afrikaner es confon, doncs, amb la història de la seva llengua. Declarada oficial l'any 1925, durant el segle XX es mostrà com una llengua literària rica i amb una considerable producció literària, cosa que li atorgà plenament la condició de llengua de cultura.

Durant la segona meitat del segle XX s'associà la llengua afrikaans amb la política de l'apartheid. Recordem que els avalots de Soweto, en 1976, es van produir quan el govern sud-africà va mirar d'imposar l'ús de l'afrikaans, en tot l'ensenyament, a tota la població negra. Des de la fi de l'apartheid, la llengua dels afrikaners ha reculat molt darrere de l'anglès, però és una de les onze llengües oficials de la república. Actualment, molts blancs fugen del país a causa de l'augment de la violència. Paradoxalment, el futur de l'afrikaans passa, potser, per les víctimes de l'apartheid. Si bé uns 2.760.000 locutors són afrikaners (és a dir, blancs de llengua afrikaans), la majoria de parlants d'aquesta llengua es troben ara entre els mestissos (uns 3.550.000) i els negres (uns 3.000.000). Una paradoxa que, tanmateix, no ens pot desplaure.

FONTS CONSULTADES

Informació extreta a partir d'observacions i aportacions del professor i escriptor Joan Daniel Bezsonoff.
Viquipèdia.cat